

A new chapter

Engilbert Sigurðsson

Professor of Psychiatry and Consultant Psychiatrist, University of Iceland and Landspítali – The National University Hospital, Editor-in-Chief, *The Icelandic Medical Journal*

<https://doi.org/10.17992/ibl.2016.12.108>

Engilbert Sigurðsson

prófessor og yfirlæknir við geðsvið Landspítala, fráfaramandi ritstjóri og ábyrgðarmaður *Læknaþlaðsins*

engilbs@landspitali.is

RITSTJÓRNARGREIN

Kaflaskil

Við lifum á tímum örta breytinga. Jafnrétti og þekking færast þó ekki endilega fram á við eins og við höfum orðið vitni að í nýafstöðnum kosningum í Bandaríkjunum. Þegar Bandaríkjanna hafa raunar búið við meiri öjöfnuð á ýmsum sviðum samfélagsins síðustu áratugi en íbúar ríkja Norður-Evrópu og svo er að sjá sem gjá hafi myndast þar milli íbúa í dreifbýli og íbúa í stórborgum. Stjórnvöldum vestra virðist hafa gengið illa að hlúa að þeirri trú að jöfn tækifæri bíði allra þegna á lífsgöngunni, óháð kynþætti og trú, og að þau starfi í þágu samfélagsins. Þar hafa nágrannar þeirra í Kanada og Norðurlöndin staðið sig betur.

Við Íslendingar vöknudum flest við vandan draum að morgni 10. nóvember. Mörg okkar héldu raunar að okkur hlyti að vera að dreyma. Bandaríkjamenn höfðu kosið Donald Trump sem forseta, mann sem afneitar loftslagsbreytingum, virðir ekki helming mannkyns, grefur undan mikilvægi bólusetninga, þyrlar upp hatri í garð innflytjenda og minnihlutahópa og telur sjálfan sig að auki hafinn yfir lög og reglur. Orð slíkra loddara eru þó léttvæg, tilgangurinn helgar meðalið, og ferill þeirra lýsir best fyrir hvað þeir standa í raun. Allt er falt og svart er hvítt ef það hentar til að réttlæta viðskipti sem skila skammtímahagnaði. Hans bíður mikið verkefni og vandséð er að hann sé vandanum vaxinn. Dagana eftir kjörinu dró Trump þó strax í land með sumar yfirlýsingar sínar, en þær tryggðu honum engu að síður mikla og ókeyppis auglýsingu í fjölmiðlum vestra í kosningabaráttunni. Við slíkri þróun fjölmiðla, þar sem fjöldi innlita á netmiðlum trompa innihald og upplýsta umræðu, eigum við eins og aðrar þjóðir ekkert annað svar en styðja enn frekar rannsóknir, öflugt menntakerfi og fræðslu almennings ef það er markmiðið að íbúar hafi jöfn tækifæri og menntunarstig þjóða sé aukið. Því er það forgangsmál að efla menntun ekki síður en heilbrigðisþjónustu hér á landi á næstu árum. Þar hallar mest á háskólastigið í samanburði við önnur lönd.¹ Hagsmunir heilbrigðisþjónustu og heilbrigðisvísinda eru samofnir og þræðirnir eru víða farnir að trosna.

Læknaþlaðið fagnaði 100 ára afmæli sínu 15. janúar 2015. Hundradasti árgangur þlaðsins var helgaður afmælinu. Þlaðið hefur á síðustu árum endurskodað leiðbeiningar fyrir höfunda, látið skanna inn alla eldri árganga á þjóðarþóðhlöðunni og vista á timarit.is og tekið upp alþjóðlegt rafrænt skráningarnúmer, DOI (*digital object identifier*), fyrir fræðigreinar og leiðara. Læknafélag Íslands færði okkur að gjöf ScholarOne ritstýringarforritið á 100 ára afmælinu. Þlaðið er fjármagnað með auglýsingum og framlagi lækna og

nemur framlagið nú 13,5% af árgjaldi hvers læknis til LÍ. Ritstjórn fundar einu sinni í mánuði með ritstjórnarfulltrúa og fer yfir stöðu þeirra fræðigreina sem liggja fyrir, velur efni til umfjöllunar með blaðamanni og ræðir hugmyndir að leiðurum. Tveir leiðarar og þrjár fræðigreinar birtast að jafnaði í hverju tölublaði auk viðtala og aðsends efnis. Daglegur rekstur er í höndum ritstjórnarfulltrúa og er það fullt starf. Védís Skarphéðinsdóttir hefur sinnt því með sóma um árabil og ávallt viljað veg þlaðsins sem mestan þau ár sem ég hef setið í ritstjórn. Aðrir starfsmenn þlaðsins eru í hlutastarfi. Þeir eru Hávar Sigurjónsson blaðamaður, Sævar Guðbjörnsson sem annast umbrot og Sigdís Þóra Sigþórsdóttir auglýsingastjóri og ritari. Útgáfustjórn *Læknaþlaðsins* er á hverjum tíma skipuð ritstjóra, formanni LÍ og formanni LR. Núverandi útgáfustjórn hefur verið þlaðinu góður bakhjarl og fáir raunar skynjað betur mikilvægi þess fyrir íslenska lækna í gegnum árin en Þorbjörn Jónsson núverandi formaður LÍ.

Að mínu mati er rétt að skipta um ritstjóra á fjögurra til 6 ára fresti. Það hefur verið afar ánægjulegt að vera ritstjóri og ábyrgðarmaður *Læknaþlaðsins* síðastliðin 6 ár og hafa nú setið í 11 ár alls í ritstjórn. Ánægjan felst í því að geta haft áhrif á þekkingu lækna og almennings og stuðlað að upplýstri umræðu um heilbrigðismál hér á landi. Læknanemar á 4. til 6. námsári fá þlaðið sent auk lækna og þar stíga margir sín fyrstu skref við ritun fræðigreina. Alþingismenn fá þlaðið einnig á Alþingi og fjölmiðlar fylgjast jafnan vel með efni þess.

Ritstjórnin hefur verið skipuð 6 til 8 læknum úr ýmsum sérgreinum á síðasta áratugi. Allir þessir læknar hafa sinnt hlutverki sínu af áhuga og virðingu og þakka ég þeim samstarfið og framlag þeirra til þekkingarsköpunar og umræðu um læknisfræði og heilbrigðisþjónustu á Íslandi. Einnig þakka ég ritrýnum ómetanlegt framlag til þlaðsins en án ritrýni er ekki hægt að gefa út fræðitimarit. Auk mín hverfur Tómas Guðbjartsson nú úr ritstjórn eftir hartnær 11 ára setu. Hann hefur á þeim tíma birt fleiri fræðigreinar í þlaðinu en nokkur annar höfundur og mun vonandi ekki láta deigan síga á næstu árum fremur en hingað til. Formenn LÍ og LR hafa valið nýjan ritstjóra og ábyrgðarmann og var tillaga þeirra um Magnús Gottfreðsson samþykkt á fundi stjórnar LÍ hinn 7. nóvember síðastliðinn. Ég þakka Védísi Skarphéðinsdóttur og öðrum starfsmönnum þlaðsins samstarfið í gegnum árin og óska þeim, nýjum ritstjóra og *Læknaþlaðinu* farsældar á komandi árum.

1. Benediktsson JB. Fjármögnun Háskóla Íslands. *Læknaþlaðið* 2016; 102: 479.